

Tines de La Lluca

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Serra de Puig Gili

Coordenades:

Latitud: 41.69327
Longitud: 1.89681
UTM Est (X): 408198
UTM Nord (Y): 4616309

Classificació

Número de fitxa 08182 - 232
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: L'estat de conservació en el que es troba el conjunt és correcte, tot i que el sostre de la tina núm. 1 s'ha esfondrat.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL / 617-I / Acord Ple Consell Comarcal del Bages / 24/07/2006
Número inventari Sí (IPA36261)
Generalitat i altres inventaris
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A0140000200000X
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 10/08/2018 - 02:00

Descripció

La construcció se situa pròxima a la Riera de Santa Creu. Format per tres tines i tres barraques.

La Tina núm.1 i la núm. 2 es troben alineades i formen un sol cos. Pel seu cantó esquerre s'estén un mur de contenció que sosté les terres que conformen l'entrada d'aquestes dues tines. Ambdues, són de planta circular. La part inferior dels murs és realitzada amb pedra i morter de calç i amb l'interior recobert de rajoles de ceràmica envernissada lleugerament corbades. La part superior és feta amb pedra sense material d'unió on es localitzen les entrades a les tines. Sobre els murs s'estén el voladís, realitzat amb pedres més planes. Finalment, es tanca amb la coberta feta amb el mètode d'aproximació de filades, sobre la que s'estén una capa de sorra i pedruscall.

La Tina núm. 1 té una llinda de dimensions 140 cm de llargada per 32 cm d'amplada per 15 cm de gruix (a partir d'ara llandes; llargada x amplada x gruix). La porta, a l'igual que la tina núm. 2, és de forma rectangular i se'n veuen les restes de frontisses. Sota la cúpula s'observa un tronc encastat on es lliga una corda que s'emprava per agafar-se durant la trepitja del raïm. És possible que durant la construcció o bé posterior a aquesta, se n'amplies el dipòsit de la tina, ja que la penúltima filada presenta uns encaixos iguals als de la última que es troben tapats per morter. A més, per sobre de la filada superior s'estén una franja de morter d'un metre d'ample que cobreix les pedres.

La Tina núm. 2 té una llinda de 124 x 44 x 12 cm. Al seu interior hi trobem tres amagatalls i també una fusta encastada sota la coberta. Els brocs de les dues tines queden protegits per la barraca construïda a la part posterior de les mateixes.

La Tina núm. 3 és de planta circular a l'interior i rectangular a l'exterior. Els murs són fets amb pedra i morter de calç. La coberta és de volta amb pedres amorterades. Sobre aquesta, s'hi col·loquen lloses més planes fent-ne una altra capa i finalment s'hi estén una capa de sorra i pedruscall. El dipòsit queda dividit en dues parts iguals per un mur vertical que està enrajolat per ambdues cares. Les mides de les rajoles són iguals a les altres, però aquestes són planes. Cada una de les dues parts del dipòsit, té broc propi, i tenen sortida a la barraca que se situa a la part posterior de la tina. Aquesta, té una finestra i mostra restes de les peces del que formava part la frontissa de la porta.

Les diferències en la construcció que presenten el primer grup de dues tines envers la tercera, fa pensar en dues fases o èpoques en la seva construcció.

Edificis auxiliars:

Construcció amb tres edificacions auxiliars.

La primera barraca d'aquest grup es localitza darrera les Tines núm.1 i núm.2. És de planta rectangular amb 5,50 m d'ample per 3,07 m de llarg. Gruix de les parets d'uns 60 cm. Es troba en un estat força deteriorat ja que en manca la part superior dels murs i la coberta per complert. Si s'observen els dos brocs de les tines amb claredat; entre ells disten 290 cm.

La segona barraca s'ubica darrera la Tina núm. 3. També és de planta rectangular amb 2,35 m d'ample per 2,08 m de llarg. Els murs són fets amb pedra molt ben treballada i la coberta és de volta. Gruix de les parets d'uns 62 cm. Té una llinda de dimensions 105 x 39 x 19 cm. La porta d'entrada és de 90 cm x 170 cm d'alçada, presenta les restes de frontisses i en destaca l'encaix fet al muntant dret per fer-la més hermètica. A l'interior i veiem els dos brocs de la Tina núm. 3 i tres amagatalls.

La darrera, és una construcció de pedra amorterada molt deteriorada. En falta la part superior dels murs i la coberta. La pròpia runa i la vegetació que qui ha crescut n'impossibiliten l'accés. És de planta rectangular amb 3,80 m d'ample per 4,30 m de llarg (mides exteriors). Gruix de les parets d'uns 48 cm. En resta part de les frontisses.

Cal esmentar l'existència, junt al mur de contenció, de les restes d'una pedra de la base d'una premsa manual.

Observacions:

Partint del Pont de Vilomara i en direcció a Rocafort, a 150 m de l'inici de la carretera BV-1224 agafarem el Camí de la Casa Nova que va vorejant la riera de Santa Magdalena i la riera de la Casa Nova fins arribar a la Casa Nova de Sant Jaume. En aquest punt deixarem la pista per agafar el camí que passa pel mig de la masia fins arribar a la riera. La creuarem i seguirem pel mateix, riera amunt fins uns 1.200 metres. Aquí deixarem el camí per trobar-nos amb el conjunt que ens queda a mà dreta. L'accés és dolent.

Història

El Bages està organitzat a l'entorn d'un pla central d'entre 200-300m d'altitud tancat per un seguit de serralades; concretament la serralada de Sant Llorenç del Munt marca un territori muntanyós que domina les anomenades Valls del Montcau, un espai excepcional i singular en el qual una geografia difícil es barreja amb els testimonis d'una intensa activitat humana. Es tracta d'un territori emmarcat en el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, que comparteix espai amb els municipis de Talamanca, Mura, El Pont de Vilomara i Rocafort, Navarces i Sant Fruitós de Bages. Els tres primers municipis destaquen per concentrar un important nombre de tines enmig de les vinyes.

La importància del cultiu de la vinya es fa evident, fonamentalment, en la presència de tines a totes les cases i també enmig de les vinyes. La tradició vitivinícola al Bages ha marcat les diferents etapes històriques així com l'evolució dels municipis de la zona, des del segle XI fins el XIX. Al segle XIV són moltes les referències de tines i folladors al costat de les bótes a quasi totes les cases i cellers de la zona, i la tina apareix per primera vegada a documents a la zona del Bages durant el segle XIV.

A partir del segle XVI i XVII comencen a generalitzar-se les tines excavades a la roca, amb els dos recipients: un per xafar el raïm i altre per abocar-hi el most i la brisa perquè fermentés; però finalment es va acabar construint un tipus de tina que podia fer la mateixa funció en un únic recipient afegint el brescat, una graella de posts de fusta recolzades a la boca que permetien xafar el fruit i contenir el líquid extret a la inferior. El recipient fonamental per a l'elaboració del vi a partir del segle XVII, fou la tina, de forma circular o quadrada, construïda amb pedra en sec i morter de calç, amb l'interior impermeabilitzat amb cairons envernissats de color vermellós.

Cronològicament, les tines excavades a la roca daten de l'edat mitjana, mentre que les folrades amb cairons envernissats es van fer a partir del segle XVII (Ballbé, 1993). L'apogeu de la vinya al segle XVIII obliga a construir més tines a l'exterior de les cases, probablement utilitzades per parcers, mentre que les interiors de les cases eren dels amos.

L'expansió dels segles XVIII i XIX es dona quan la fil·loxera afectà les vinyes franceses el 1863, i la demanda de vins catalans augmentà. Però a partir de 1892, començà a afectar la nostra zona. Tot i què es plantaren algunes vinyes amb peu americà, que va mantenir el conreu de la vinya fins a la industrialització, no tornaria a ser mai més un conreu important, abandonant-se progressivament les feixes.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. AA. VV. (2005). Tines a les Valls del Montcau. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Consorci de les Valls del Montcau. Col. Llibres de la Muntanya, 11. Farell Editors, Sant Vicenç de Castellet.

BALLBÉ i BOADA, Miquel (1993). Tines al mig de les vinyes a la comarca del Bages. Quaderns del Centre d'Estudis del Bages, núm. 6.

CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2017) Inventari de les tines de les Valls del Montcau. Pla Director de les tines a peu de Vinya. Diputació de Barcelona, Ajuntaments de El Pont de Vilomara i Rocafort, Talamanca i Mura.

